

SE ÅLDERN FATABUREN

SE ÅLDERN

FATABUREN

2015

2015

SE ÅLDERN

Red. Anders Carlsson

Nordiska museets och Skansens årsbok

FATABUREN – Nordiska museets och Skansens årsbok – är en skatt av kulturhistoriska artiklar som har publicerats under mer än ett sekel.

Årsboken började som ett häfte med rubriken »Meddelanden«, redigerat 1881 av museets grundare Artur Hazelius för den stödjande krets som kallades Samfundet för Nordiska museets främjande. 1884 publicerades den första kulturhistoriska artikeln och när publikationen 1906 bytte namn till »Fataburen. Kulturhistorisk tidskrift« kom de vetenskapliga uppsatserna att dominera innehållet. Från och med 1931 fick årsboken en mer populär inriktning och i stora drag den form som den har i dag. Fataburen har sedan dess förenat lärdom och sakkunskap med syftet att nå en stor publik.

Fataburen är också en viktig länk mellan Nordiska museet och Skansen, två museer med en gemensam historia och en gemensam vänförening. Varje årsbok har ett tematiskt innehåll som speglar insatser och engagemang i de båda museerna, men verksamhetsberättelserna trycks numera separat och kan rekvideras från respektive museum.

Ekonomiskt stöd från Samfundet Nordiska museets och Skansens Vänner gör utgivningen av Fataburen möjlig.

NORDISKA MUSEET

SKANSEN

Fataburen 2015

Nordiska museets förlag

Box 27820

115 93 Stockholm

www.nordiskamuseet.se/förlag

www.nordiskamuseet.se/fataburen

© Nordiska museet och respektive författare

Redaktör Anders Carlsson

Bildredaktör och bildbehandling Karolina Kristensson

Omslag och grafisk form Lena Eklund, Kolofon

Översättning Alan Crozier

Omslagsfoto »Fotografens dotter Tove dansar med sin farfar i trädgården.«

Foto: Sten Didrik Bellander, © Nordiska museet (NMA.0056089).

Pärmens insida Foto: Erik Liljeroth, © Nordiska museet (NMA.0029567).

Tryckt genom Italgraf Media 2015

ISSN 0348 971 X

ISBN 978 91 7108 577 1

Mer än någonsin vill unga människor i dag se äldre ut än vad de är. Denna trend syns tydligt när man studerar kläder och accessoarer. Både kvinnor och män klär sig gärna i *vintage* eller återkallar på andra sätt en förfluten tid. Kläderna skall helst kombineras med exempelvis skor och glasögon i stilar som var populära på föräldrarnas eller till och med mor- eller farföräldrarnas tid. Därmed har ett fenomen som tidigare mest förknippades med vissa nischade subkulturer nu blivit *mainstream* och folkligt.

När det gäller just glasögon är det lätt att associera dem till åldrande. Synen blir sämre med åldern och historiskt sett är det därför främst gamla människor som har kopplats ihop med alla former av synhjälpmedel.

Genom historien har glasögon betytt olika saker. I 1200-talets Italien, där dagens form av glasögon uppfanns, sågs de som ett verktyg endast för tidens rika och intellektuella. Det var först vid 1700-talets slut som de blev billiga nog för allmänheten – och började förlora något av sin status. Under 1800-talet föreskrev modet så diskreta bågar som möjligt och efter sekelskiftet 1900 har glasögon snarast symboliserat svaghet, åldrande och

ömtålighet. Unga glasögonbärare riskerade töntstämpeln medan filmstjärnor och stilikoner sällan sågs bära några synhjälpmedel på näsroten.

På 2000-talet hände något. Glasögonen dök upp allt oftare i modevärlden och blev snart viktiga som accessoarer. Plötsligt ville alla klä sig i bilden av en intellektuell och mogen person, mitt uppe i ett intressant och statusfyllt liv. Varför denna trend uppstod just då kan vi ännu så länge bara spekulera kring men faktum är att vi nu har en ungdomsgeneration som mer än gärna låter sig förknippas med förfluten tid snarare än med framtiden.

Glasögonföretag världen runt har under det senaste decenniet nylanserat många äldre modeller. Stiletiketter som »Heritage« eller »Retro« har pumpat nytt liv i flera väl-etablerade glasögonmärken som Oliver Goldsmith, Victory Optical och Ray-Ban. Viennaline-paret här intill såldes i butiker i Sverige på 1960-talet men ser ut att vara tillverkade i dag.

PETRINE KNIGHT är vikarierande intendent vid Nordiska museet.

Glasögon

